

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Zdroje financování a efektivnost investic v obci Klenčí
pod Čerchovem**

Bc. Lenka Altmanová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato diplomová práce je věnována problematice investičního procesu se zaměřením na veřejnou správu, zdroje financování investic v této sféře a hodnocení jejich efektivnosti. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je charakterizován investiční proces a k němu vztažené pojmy a metody všeobecně a jsou zde vymezena specifika investování pro veřejný sektor. Následuje praktická část práce, která je konkrétně zaměřena na městys Klenčí pod Čerchovem a na dvě již uskutečněné investiční akce „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. V úvodu praktické části práce je nejprve stručně charakterizována obec a její rozpočet. Jako první je hodnocena investice do sběrného dvora, jako druhá revitalizace zeleně. U obou akcí je nejprve uvedena základní charakteristika investice a jednotlivé fáze projektu. Následuje analýza využitých zdrojů financování, příjmů a výdajů během provozní fáze a porovnání předpokládaného stavu se skutečností. Poté jsou analyzovány cílové skupiny projektů, nulová a investiční varianta a přínosy a újmy pro všechny dotčené subjekty. V závěru práce jsou doporučena opatření pro financování dalších investic obce v budoucnosti.

Klíčová slova: obec, financování, rozpočet, investice, dotace, efektivnost, výnosnost, riziko, náklady

Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je charakterizovat zdroje financování a rozpočet obce a zhodnotit efektivnost vybraných uskutečněných investic ve veřejné správě. Výzkum je zaměřen na městyse Klenčí pod Čerchovem a k hodnocení jsou vybrány dvě investičně dotační akce realizované v roce 2012. Jejich názvy jsou „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. Hlavním cílem je zhodnotit efektivnost a přínosy těchto akcí, charakterizovat zdroje jejich financování, jak se jejich financování promítlo do rozpočtu obce a porovnat plánované hodnoty se skutečností. Na základě zjištěných výsledků pak doporučit opatření pro financování budoucích investic obce. Dílčím cílem práce je poskytnutí základních informací o obci v úvodu praktické části práce.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce je zpracována na základě studia odborné literatury, především knižních zdrojů, vztahujících se k dané problematice, dále na základě studia zákonů, ověřených internetových zdrojů a metodických příruček, vydaných Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem financí.

Základní metodou pro získání a následné zpracování informací v praktické části práce je zejména studium příslušných obecních dokumentů. Patří mezi ně schválené rozpočty obce, smlouvy o poskytnutí dotace, projektové dokumentace, smlouva o dílo, finanční analýza, evidence dlouhodobého majetku, evidence příjmů a výdajů vztahujících se k příslušným projektům a další. Veškeré použité zdroje jsou uvedeny v seznamu na konci práce. V případě získání informací o charakteristice rozpočtu obce a procesu odepisování dlouhodobého majetku je využita metoda ústního sdělení od ekonomky městyse Klenčí pod Čerchovem. Vybrané investice jsou hodnoceny postupně, jako první výstavba sběrného dvora, jako druhá revitalizace zeleně. Pro porovnání plánovaných a reálných hodnot je využita metoda komparace. Porovnávají jsou výdaje na pořízení investic a v případě sběrného dvora provozní náklady a příjmy projektu. Jelikož projekty vznikly ve veřejném zájmu a z ekonomického hlediska jsou neefektivní, je efektivnost projektů hodnocena pomocí socioekonomických přínosů a újem pro všechny dotčené subjekty.

Zjištěné výsledky a doporučení

Cílem této diplomové práce bylo charakterizovat zdroje financování a zhodnotit efektivnost dvou již uskutečněných investičně dotačních akcí v městysi Klenčí pod Čerchovem s názvy „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. Oba dva projekty byly realizovány ve veřejném zájmu a předem bylo počítáno s tím, že budou ztrátové. Bez podpory z finančních prostředků Evropské unie a ze Státního fondu životního prostředí, které pokryly v obou případech významnou část investičních nákladů, by nemohly být akce uskutečněny.

Městys Klenčí pod Čerchovem financoval svůj podíl investičních výdajů z vlastních zdrojů, způsobilé výdaje ze schváleného rozpočtu z daňových příjmů a nezpůsobilé výdaje z rezervy minulých let. Při porovnání předpokládaného financování a reality vyšlo najevo, že v obou případech zaplatila obec ze svých zdrojů větší částku, než bylo předpokládáno. V případě sběrného dvora to bylo 1 217 837,50 Kč namísto 919 757,50 Kč, tedy o 32,4 % více. V případě revitalizace zeleně to bylo 436 158,40 Kč místo předpokládaných 299 243 Kč, celková částka, kterou obec zaplatila, se tedy zvýšila o 45,8 %. Tyto rozdíly zapříčinily nezpůsobilé výdaje projektu, které nejsou předmětem dotace a musí být uhrazeny z vlastních zdrojů žadatele.

Provozní náklady financuje obec z vlastních prostředků z rozpočtu obce. U sběrného dvora byla provedena analýza, jak se shodují provozní náklady, předpokládané ve finanční analýze, se skutečností, během let 2012 – 2014. Skutečné provozní náklady vyšly nižší, protože zatím nebyly uzavřeny smlouvy s okolními obcemi, a tak je množství odpadu menší. Během let se však provozní náklady zvýšily. Obec tuto skutečnost nehodnotí jako zatěžující a pokryla je z daní, které se u obcí, na základě zákona o rozpočtovém určení daní, zvýšily. Stejně tak byly porovnány příjmy, které jsou ve skutečnosti naopak vyšší, protože bylo do sběrného dvora uloženo více tun využitelných složek odpadu, než bylo předpokládáno. Revitalizace zeleně byla jednorázová akce, v její provozní fázi vznikají pouze náklady, žádné příjmy. Oba projekty vykazují provozní ztrátu. Samospráva městysu s těmito výdaji v příštích letech v rozpočtu obce počítá. Výhledově (během cca tří let) obec uvažuje o tom, že občanům zvýší zhruba o 25 % poplatky za komunální odpad.

Vzhledem k záporným hodnotám jsou z ekonomického hlediska oba projekty neefektivní. U veřejně prospěšných projektů jsou důležité především socioekonomické přínosy, které realizací projektů vznikají. Hlavním přínosem, jak u výstavby sběrného dvora, tak u revitalizace zeleně, bylo zkvalitnění životního prostředí v obci. Díky existenci sběrného dvora v obci došlo k zefektivnění systému odpadového hospodářství, díky revitalizaci zeleně ke zvýšení bezpečnosti v obci.

Další investiční akce, které obec do budoucna plánuje, jsou např. rekonstrukce náměstí s odhadem výdajů 500 000 Kč; rekonstrukce schodů k muzeu J. Š. Baara s odhadem výdajů 300 000 Kč; rekonstrukce schodů vedoucích ke kostelu s odhadem výdajů 250 000 Kč. Obec plánuje opět požádat o finanční podporu z Operačního programu Životní prostředí.

U budoucích investičních akcí by bylo třeba především zvážit, která akce je pro obec prioritní. V předinvestiční fázi klást větší důraz na kvalitní zpracování žádosti o dotace, projektové dokumentace, finanční analýzy. Čím lépe a přesněji budou tyto dokumenty vyhotoveny, tím menší pak budou rozdíly mezi předpokládanými a skutečnými investičními a provozními náklady. Pokud obec plánuje investiční akci, o které předem ví, že bude ztrátová, musí důkladně zanalyzovat, nakolik tato investice v budoucnu zatíží rozpočet obce a zda jej bude schopná pokrýt z vlastních prostředků.

Seznam použité literatury

Knížní zdroje:

- ALTMANOVÁ, Lenka. *Analýza komunálních voleb v obci Klenčí*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce Ing. Jan Čopík, Ph.D.
- FOTR, Jiří a Ivan SOUČEK. *Investiční rozhodování a řízení projektů*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3293-0.
- FOTR, Jiří a Ivan SOUČEK. *Podnikatelský záměr a investiční rozhodování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 356 s. ISBN 8024709392.
- MAYO, Herbert B. *Investments: an introduction*. 10th ed. Mason, OH: South-Western, Cengage Learning, c2011, xvii, 745 p. ISBN 0538452102.
- OCHRANA, František. *Hodnocení veřejných projektů a zakázek*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, 195 s. ISBN 8073570335.
- OCHRANA, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2001, 246 s. ISBN 807261018x.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK A KOL. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 9788024727899.
- VALACH, Josef. A KOL. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-71-2.